

4.24 Felles (VO nr. 90)

4.24.1 Innledning

Kapittelet omhandler utgifts- og inntektsposter som sorterer inn under budsjett- og regnskapsskjema 1A/2A. Aktuelle inntektsposter er skatt på inntekt og formue, statlig rammetilskudd, integreringstilskudd, vertskommunetilskudd og øvrige generelle statstilskudd. I tillegg føres renteinntekter/-utgifter, avdrag, utbytte, låneopptak, samt interne finansieringstransaksjoner under kapittelet.

4.24.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.24.2.1 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Forslag 2016	Forslag 2017	Forslag 2018	Forslag 2019
Driftsutgifter	156 267	157 368	169 504	184 432	196 352	199 585
Driftsinntekter	1 844 270	1 839 016	1 910 538	1 915 520	1 920 862	1 920 923
Netto driftsinntekter	1 688 003	1 681 648	1 741 034	1 731 088	1 724 510	1 721 338
Investeringsutgifter	72 640	93 123	54 793	55 776	56 747	57 730
Investeringsinntekter	442 517	474 786	564 462	610 724	359 777	305 958
Netto inv. inntekter	369 877	381 663	509 669	554 948	303 030	248 228

4.24.3 De enkelte inntekts- og utgiftsanslagene

Rådmannens forslag til budsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019 er som vist i tabellen under basert på en rekke inntektsanslag. I det videre gis det kommentarer til de enkelte anslag. Tabellen er ført opp med beløp i faste priser med 2016-kroneverdi.

Tabell 4.24.3.1 Oppsummering av inntektsanslag for økonomiplanperioden 2016-2019 (kr 1.000)

Anslag:	Tjeneste – Art	2016	2017	2018	2019
Skatteinntekter	8000 – 1870	713 199	713 199	713 199	713 199
Rammetilskudd	8400 – 1800	931 207	928 747	928 415	928 082
Frie inntekter (sum skatt og rammetilsk.)		1 644 406	1 641 946	1 641 614	1 641 281
Eiendomsskatt	8000 – 1874	107 200	109 200	111 200	113 200
Vertskommunetilskudd, ansvarsreformen	8400 – 1811	38 600	35 602	32 603	29 605
Investeringstilskudd grunnskolen	8400 – 1812	1 592	921	0	0
Kompensasjonstilskudd eldreomsorg mv.	8703 – 1813	7 030	6 927	6 823	6 719
Rentekompensasjon skoleanlegg	8703 – 1814	2 415	2 234	2 052	1 871
Avgiftspliktig salg av konsesjonskraft	3210 – 1650	1 055	1 055	1 055	1 055
Integreringstilskudd flyktninger	8500 – 1810	25 324	28 824	30 872	32 358
Vertskommunetilskudd, asylmottak	8500 – 1810	646	646	646	646

Frie inntekter

Kommunenes frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter. Frie inntekter er inntekter som kommunene kan disponere fritt, uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk. De frie inntektene fordeles til kommunene gjennom inntektssystemet. Som det fremgår av tabellen over er anslaget på frie inntekter for Ringsaker kommune i 2016 på 1,644 mrd. kroner. Anslaget fremgår av beregningsteknisk dokumentasjon (Grønt hefte) til statsbudsjettet.

Skatt på inntekt og formue

Fordelingen mellom skatteinntekter og rammetilskudd bestemmes blant annet av utviklingen i skattegrunnlagene og av de kommunale skattørene. Det er en målsetting om at skatteinntektenes andel av de samlede inntektene for kommunene skal utgjøre 40 %.

Forslag til skattører er fremmet i Prp. 1 LS (2015–2016) Skatter, avgifter og toll 2016. Den kommunale skattøren for 2016 foreslås satt opp med 0,45 prosentpoeng til 11,8 %. Anslåtte skatteinntekter for Ringsaker i 2016 er blant annet basert på regjeringens forslag til skattøre.

Ringsaker kommunes skatteinngang i 2014 utgjorde 639,220 mill. kroner. Opprinnelig vedtatt skatteanslag for 2015 lyder på 679,866 mill. kroner. Dette er senere endret to ganger; ved behandlingen av 1. tertialrapport 2015 som følge av nye skatteanslag for kommunesektoren i revidert nasjonalbudsjett og ved behandling av 2. tertialrapport 2015, på bakgrunn av ny informasjon om skatteinngangen i 2015 i forslag til statsbudsjett 2016. Ved utarbeidelse av skatteanslag for 2016 er det forutsatt at den faktiske skatteinngangen i 2015 blir på 663,686 mill. kroner, jf. nærmere omtale i 2. tertialrapport 2015.

Ved beregning av skatteanslaget for 2016 er regjeringens kommunevise anslag, som fremgår av beregningsteknisk dokumentasjon (grønt hefte), fulgt. Tallene nedenfor er oppgitt i faste priser med 2016 som kroneverdi.

Tabell 4.24.3.2 Skatteanslag for økonomiplanperioden 2016-2019 (kr 1.000)

SKATT	2016	2017	2018	2019
Faktisk inngang i 2014	639 220	639 220	639 220	639 220
+ 3,83 % økning i 2015	24 466	24 466	24 466	24 466
Anslått inngang i 2015 (2. tertial)	663 686	663 686	663 686	663 686
+ 7,46 % økning	49 513	49 513	49 513	49 513
= Skatteanslag (avrundet)	713 199	713 199	713 199	713 199

I statsbudsjettet er det lagt til grunn at kommunenes inntekter fra skatt på inntekt og formue vil utgjøre 144,8 mrd. kroner i 2016. Dette tilsvarer en vekst på 7,4 % fra det nivået som er anslått for 2015 i Revidert nasjonalbudsjett. Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2016 bygger på 0,5 % sysselsettingsvekst og 2,7 % lønnsvekst fra 2015 til 2016.

Rådmannen har valgt å følge regjeringens skatteanslag i opplegget for 2016. Dersom det viser seg at skatteinntektene utvikler seg annerledes enn anslått i budsjettet, vil en komme tilbake til dette ved 1. tertialrapport 2016.

Rammetilskudd gjennom inntektssystemet

Gjennom inntektssystemet fordeles rammetilskuddet til kommunene ved utjevning av utgifter og skatteinntekter. Det overordnede formålet med utgiftsutjevningen og skatteutjevningen i inntektssystemet er å sikre utjevning av de økonomiske forutsetningene for å kunne gi et likeverdig tjenestetilbud over hele landet.

Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i prinsippet fullt ut kompenseres for variasjoner i kostnader ved tjenesteytingen, som de selv ikke kan påvirke. Kostnadsnøkkelen er den mekanismen i inntektssystemet som i praksis sørger for dette, og som fordeler tilskudd til kommunene etter deres varierende behov.

Kostnadsnøkkelen er satt sammen av objektive kriterier som kommunene ikke kan påvirke gjennom egne valg og prioriteringer. Alderskriteriene er «grunnmuren» i kostnadsnøkkelen. Siden alderskriteriene ikke ivaretar etterspørselen etter kommunale tjenester fullt ut, er kostnadsnøkkelen supplert med ulike sosiale kriterier som ivaretar at etterspørselen også avhenger av levekår, helsetilstand mv. Kostnadsnøkkelen inneholder egne kriterier som ivaretar variasjonen i kostnader ved å gi en enkelt tjeneste. Ulikt bosettingsmønster og kommunestørrelse gir slike kostnadsvariasjoner. Gjennom kostnadsnøkkelen og et oppdatert sett med kriteriedata beregnes utgiftsbehovet for den enkelte kommune.

Gjennom inntektsutjevningen i inntektssystemet utjevnes delvis forskjeller i skatteinntekter.

Endringer i inntektssystemet

Inntektssystemet for kommunene er uendret i 2016, med unntak av innslagspunktet for å kvalifisere til veksttilskudd som er redusert fra 1,6 % vekst i gjennomsnitt de tre siste årene til 1,5 % vekst i gjennomsnitt de tre siste årene. I tillegg er satsen pr. ny innbygger utover vekstgrensen økt til kr 56.485.

Regjeringen legger opp til en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommuner i kommuneproposisjonen for 2017, som legges frem våren 2016. I denne gjennomgangen vurderes alle elementene i inntektssystemet, og inntektssystemet vil også ses i sammenheng med Kommunereformen. I den helhetlige gjennomgangen skal blant annet skattens andel av kommunesektorens samlede inntekter, som i dag ligger på om lag 40 %, vurderes. Nettovirkningen kan ikke tallfestes før ved kommuneproposisjonen for 2017.

Kostnadsnøkkelen for kommunene er sammensatt av åtte ulike delkostnadsnøkler. Vektingen mellom de ulike sektornøklerne er bestemt ut fra sektorens andel av kommunens netto driftsutgifter (eksklusive avskrivninger) i 2008, korrigert for endringer etter 2008.

Under vises utgiftsutjevningen for Ringsaker basert på justert kostnadsnøkkel for 2016.

Tabell 4.24.3.3 Utgiftsutjevningen 2016

	HELE LANDET		RINGSAKER			Bruk av folketall 1.7.2015	
	Vekt	Antall	Antall	Indeks utg. behov	Utslag i %	Tillegg/ fradrag i utgiftsutjevning	
						Kr pr. innb.	Totalt
0-1 år	0,0055	119 434	574	0,7402	-0,143 %	-69	-2 315
2-5 år	0,1268	252 867	1 490	0,9075	-1,173 %	-564	-19 004
6-15 år	0,2880	624 443	4 075	1,0051	0,146 %	70	2 366
16-22 år	0,0210	463 560	3 018	1,0027	0,006 %	3	92
23-66 år	0,0938	2 994 310	19 015	0,9781	-0,206 %	-99	-3 337
67-79 år	0,0453	514 829	3 895	1,1652	0,748 %	360	12 129
80-89 år	0,0693	176 493	1 331	1,1615	1,119 %	538	18 136
over 90 år	0,0464	43 584	297	1,0495	0,230 %	111	3 724
Basistillegg	0,0226	428	1	0,3598	-1,447 %	-696	-23 446
Sone	0,0132	20 423 994	156 861	1,1829	0,241 %	116	3 912
Nabo	0,0132	9 255 496	60 369	1,0046	0,006 %	3	98
Landbrukskriterium	0,0029	1	0	1,8340	0,242 %	116	3 920
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0083	43 501	196	0,6939	-0,254 %	-122	-4 117
Norskfødt med innv foreld 6-15 år	0,0009	43 136	101	0,3606	-0,058 %	-28	-933
Flytninger uten integreringstilskudd	0,0047	137 550	395	0,4423	-0,262 %	-126	-4 248
Dødlighet	0,0460	31 327	220	1,0816	0,375 %	181	6 083
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0115	130 341	825	0,9748	-0,029 %	-14	-469
Lavinntekt	0,0062	240 864	1 206	0,7711	-0,142 %	-68	-2 299
Uføre 18-49 år	0,0046	87 649	715	1,2564	0,118 %	57	1 911
Opphopningsindeks	0,0139	208	1	0,7023	-0,414 %	-199	-6 705
Urbanitetskriterium	0,0177	44 631 326	270 180	0,9323	-0,120 %	-58	-1 941
PU over 16 år	0,0461	18 564	149	1,2362	1,089 %	524	17 644
Ikke-gifte 67 år og over	0,0437	328 412	2370	1,1115	0,487 %	234	7 893
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0296	39 202	168	0,6581	-1,012 %	-487	-16 402
Innbyggere med høyere utdanning	0,0188	1 241 076	5 762	0,7151	-0,536 %	-258	-8 682
Kostnadsindeks	1,0000			0,9901	-0,987 %	-475	-15 990
Netto virkning statlige/private skoler							3 442
Sum utgiftsutjevning							-12 548

I indeks for beregnet utgiftsbehov er landsgjennomsnittet 1. Kommuner med en indeks som er større enn 1 har i henhold til modellen et utgiftsbehov pr. innbygger som er større enn landsgjennomsnittet, mens kommuner med en indeks mindre enn 1 har et utgiftsbehov som er lavere enn landsgjennomsnittet.

Tabellen over viser at Ringsaker har et beregnet utgiftsbehov som er 0,987 %, det vil si under landsgjennomsnittet. Det innebærer at Ringsaker relativt sett er litt mer lettdreven enn landsgjennomsnittet. Som følge av dette omfordeles 12,548 mill. kroner fra innbyggertilskuddet til kommuner som har et utgiftsbehov over landsgjennomsnittet. I 2015 var utgiftsbehovet på 0,82 %, som er lavere enn landsgjennomsnittet. Dette innebærer at Ringsaker har blitt litt mer tungdreven, men fortsatt under landsgjennomsnittet. Det er kriteriet «barn 1 år uten kontantstøtte» som har størst negativ endring det siste året.

På tross av en positiv befolkningsutvikling i Ringsaker de senere årene, er den årlige veksten i folketallet fortsatt noe under landsgjennomsnittlig vekst. Dette innebærer et økonomisk tap på alderskriteriene i kostnadsnøkkelen. Uten den befolkningsveksten Ringsaker har hatt de seneste årene, ville tapet vært betydelig større.

Skatteutjevning

Det er store variasjoner i skattegrunnlag mellom kommunene, noe som skaper store forskjeller i inntektsnivå. Forskjeller i skattegrunnlag blir, i motsetning til forskjeller i utgiftsbehov, kun delvis utjevnet gjennom skatteutjevningen.

Kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet får kompensert 60 % av differansen mellom egen skatteinntekt og landsgjennomsnittet, mens kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet blir trukket for 60 % av differansen mellom egen skatteinntekt og landsgjennomsnittet.

Kommuner med skatteinntekter under 90 % av landsgjennomsnittet får en tilleggskompensasjon på 35 % av differansen mellom egen skatteinntekt og 90 % av landsgjennomsnittet.

Tilleggskompensasjonen er finansiert ved et likt trekk pr. innbygger for alle landets kommuner.

Sum frie inntekter

I Grønt hefte blir rammetilskuddet til hver enkelt kommune presentert. Ved utarbeidelse av budsjettet for overføringer gjennom inntektssystemet har rådmannen lagt til grunn Kommunal- og moderniseringsdepartementets beregning av rammetilskuddet for Ringsaker. I tillegg er det benyttet prognosemodell for beregning av skatt og rammetilskudd fra KS, som samsvarer med departementets beregningsmodell.

Det må understrekes at beregningene vedrørende skatt og inntektsutjevning er beheftet med usikkerhet. I inntektsutjevningen som legges til grunn i statsbudsjettet benyttes folketall pr. 1.1.2015. Mens en i den faktiske inntektsutjevningen for 2016 vil benytte folketall pr. 1.1.2016.

Det er den faktiske utviklingen i 2016 som i februar 2017 gir det endelige tallet for netto skatteutjevning. I tabellen nedenfor har en søkt å oppsummere virkningene for Ringsaker kommune slik en har anslått det.

Tabell 4.24.3.4 Anslag for frie inntekter i økonomiplanperioden 2016-2019 (kr 1.000)

INNTAKSSYSTEMET - OVERFØRINGER	2016	2017	2018	2019
Innbyggertilskudd	763 809	761 246	760 910	760 575
Utgiftsutjevning	-12 548	-12 523	-12 520	-12 516
Overgangsordninger (INGAR fra 2009)	-1 930	-1 853	-1 853	-1 853
Saker med særskilt fordeling	4 550	4 550	4 550	4 550
Skjønnsmidler	3 600	3 600	3 600	3 600
Skjønnsmidler skattesvake kommuner	2 000	2 000	2 000	2 000
Netto inntektsutjevning	171 727	171 727	171 727	171 727
Anslag rammetilskudd i 2016-priser	931 208	928 747	928 414	928 083
Skatteanslag	713 199	713 199	713 199	713 199
Anslag skatt og rammetilskudd i 2016-priser	1 644 407	1 641 946	1 641 613	1 641 282

Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtok i k.sak 88/2006 å utskrive eiendomsskatt på alle næringseiendommer, forretningsbygg, boliger, fritidshus (hytter) og tomtegrunn i hele kommunen med virkning fra 2007 med unntak av de eiendommer som fremgår av eiendomsskattelovens § 5.

Eiendomsskatten ble ved kommunestyrets budsjettbehandling for 2015, jf. k.sak 82/2014 budsjettet til 101,1 mill. kroner tilsvarende 4,6 promille. Bunnfradraget ble i 2015 holdt uendret på kr 110.000

I samsvar med forutsetninger for vedtaket om eiendomsskatt av 2015 er denne i 2016 justert for kostnadsvekst. Videre foretas en oppjustering av anslaget på eiendomsskatt med 3 mill. kroner som følge av nybygg/påbygg. Til sammen er det ført opp 107,2 mill. kroner i eiendomsskatt i 2016. Det er lagt inn en årlig opptrapping med 2 mill. kroner i perioden 2017-2019 basert på fortsatt økt bygging av hus, leiligheter og hytter. Dette gir en skattesats på 4,75 promille. Bunnfradraget videreføres med kr 110.000.

Salg av konsesjonskraft

Ringsaker kommune disponerer om lag 7,5 mill. kWh konsesjonskraft for salg eller bruk i egen virksomhet. På grunn av lavt prisnivå på fastpriskontrakter for 2016 har en foreløpig ikke inngått noen kontrakt for 2016. Til fradrag før inntektsføring kommer produksjonskostnadene. Det er budsjettet med 1,055 mill. kroner i inntekter fra salg av konsesjonskraft.

Andre statstilskudd

Vertskommunetilskudd

Etter ansvarsreformen tidlig på 1990-tallet overtok 33 kommuner ansvaret for en rekke beboere hjemmehørende i andre kommuner. Formålet med den øremerkede tilskuddsordningen er å kompensere de 33 vertskommunene for de beboere som valgte å bli boende i institusjonskommunen.

Telling og uttrekk av midler ved frafall av beboere vil bli gjennomført hvert år fram til alle beboere har falt fra og tilskuddsordningen er avviklet i sin helhet. Tilskuddet til den enkelte kommune settes ned i forhold til antall beboere som faller fra. Ny telling av vertskommunebrukere pr. 1.1.2015 viser at det er 26 beboere igjen. Det har vært et frafall på brukere siden siste telling 1.1.2014. Tilskuddet for 2016 er budsjettet til 38,6 mill. kroner. Endelig tilskuddsbeløp vil først foreligge etter at statsbudsjettet er vedtatt.

Det er forutsatt et frafall av 2 brukere pr. år i økonomiplanperioden noe som innebærer at vertskommunetilskuddet vil bli redusert med 2,998 mill. kroner hvert år i perioden 2017-2019, totalt 8,995 mill. kroner. Denne inntektsreduksjonen må dekkes inn fortrinnsvis ved at tjenesten til funksjonshemmede reduseres. Det vises til kommentarene i kapittel 4.5, budsjettansvar 449 ufordelt pleie og omsorg.

Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskole reformen

Tilskuddet skal kompensere for merutgifter som kommunene hadde til investeringer i skolebygg i forbindelse med skolestart for seksåringene tilbake til 1994. Kompensasjonen beregnes med utgangspunkt i den effektive renten på 9-12 måneders statskasseveksler pr. 1.7. tillagt en margin på 0,5 prosentpoeng. For 2016 er tilskuddet budsjettert med 1,592 mill. kroner. Tilskuddet gis til og med 2017.

Rentekompensasjon skoleanlegg

Stortinget vedtok i 2002 en statlig finansieringsordning hvor kommuner og fylkeskommuner skal få kompensert renteutgifter knyttet til nybygg, rehabilitering, opprustning og utbedring av skoleanlegg innenfor en gitt ramme. Ordningen gjaldt anlegg som er ferdigstilt etter 1.1.2002. I forbindelse med statsbudsjettet for 2009 ble ordningen gjeninnført.

Rentekompensasjon skal bidra til at kommunene og fylkeskommunene, over en 8 års periode, kan ta opp rentefrie lån på til sammen 15 mrd. kroner til rehabilitering og nybygg av skoler og svømmeanlegg. Ringsakers kvote er på 79,858 mill. kroner, og er benyttet fullt ut. Søknad om utbetaling innsendes når prosjektet er ferdigstilt. Hvis prosjektet er stort og går over flere år, er det også mulig å søke om utbetaling for et delprosjekt som er ferdigstilt.

Beregning av rentekompensasjonen skjer med utgangspunkt i et serielån med 20 års løpetid i Husbanken. Etter opplysninger fra Husbanken budsjetteres det med 2,415 mill. kroner i rentekompensasjon for 2016.

Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag - eldreplan og psykiatriplan

Kompensasjonstilskuddene følger av de investeringstiltak som er gjennomført og godkjent i forhold til tidligere opplegg for eldreplan og psykiatriplan. Tilskuddet gjelder alle sykehjemsplasser og omsorgsboliger med tilsagn om oppstartingstilskudd etter 1.1.1997, og skal sjablongmessig dekke utgifter til renter og avdrag som påløpt fra og med 1.1.1998. Etter opplysninger fra Husbanken budsjetteres det med 7,030 mill. kroner i samlet kompensasjonstilskudd for 2016.

Integreringstilskudd ved bosetting av flyktninger

Integreringstilskuddets intensjon er å dekke kommunesektorens gjennomsnittsutgifter til bosetting og integrering av flyktninger i bosettingsåret og de fire neste årene. Kommuner som bosetter flyktninger, mottar andel av tilskuddet pr. år pr. person i fem år. Ved flytting skal fra- og tilflyttingskommunene dele tilskuddet i flytteåret.

Tabell 4.24.3.5 Satser for integreringstilskudd i 2015

Bosettingsår	Satser 2015
Enslige voksne år 1	kr 232 000
Voksne år 1	kr 182 000
Barn år 1	kr 135 000
År 2	kr 210 000
År 3	kr 152 000
År 4	kr 82.000
År 5	kr 70.000
Enslige mindreårige	kr 182.000

Tilskuddet vil variere i forhold til hvor mange barn og voksne som bosettes i kommunen. Tilskuddet betales ikke i sin helhet ved bosetting, men fordeles over 5 år. I tillegg kommer et særskilt tilskudd i forbindelse med bosetting av enslige mindreårige, f.o.m. bosettingsåret og frem til barnet fyller 20 år.

I k.sak 40/2015 ble det vedtatt å øke antall flyktninger fra 30 til 45 pr. år, inkludert familiegjenforeninger. I budsjettet forutsettes det at bosettingen av 45 nye personer fordeler seg med 31 voksne og 14 barn. Det legges til grunn en bosetting på 8 enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. I tabellen under vises forventet integreringstilskudd pr. år i økonomiplanperioden.

Tilskuddssatsene for 2016 blir vedtatt i statsbudsjettet, og det er foreløpig lagt inn kr 500.000 i økt tilskudd som følge av økte satser.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har kommet med en ny anmodning til kommunen om å bosette 64 flyktninger pr. år. Dette vil komme til politisk behandling i løpet av 2015. Rådmannen har i budsjettoplegget for 2016 innarbeidet inntekter og utgifter knyttet til bosetting av 45 flyktninger pr. år, inkludert familiegjenforeninger. Økonomiske konsekvenser ved økt bosetting til 64 flyktninger pr. år, må en komme tilbake til i tertialrapportene for 2016 når kommunestyret har behandlet anmodningen om økt bosetting av flyktninger fra 2016.

Tabell 4.24.3.6 Integreringstilskudd ved bosetting av flyktninger 2016-2019

Bosettingsår	2016	2017	2018	2019
Enslige voksne	3 016 000	3 016 000	3 016 000	3 016 000
Andre voksne	3 276 000	3 276 000	3 276 000	3 276 000
Barn år 1	1 890 000	1 890 000	1 890 000	1 890 000
År 2	6 720 000	9 450 000	9 450 000	9 450 000
År 3	3 952 000	4 864 000	6 840 000	6 840 000
År 4	2 624 000	2 132 000	2 624 000	3 690 000
År 5	1 890 000	2 240 000	1 820 000	2 240 000
Enslig mindreårige	1 456 000	1 456 000	1 456 000	1 456 000
Økte satser 2016	500 000	500 000	500 000	500 000
Sum	25 324 000	28 824 000	30 872 000	32 358 000

Med bakgrunn i den flyktningssituasjonen som verden og Norge står overfor kan antall flyktninger i 2016 bli høyere enn budsjettanslaget. Det er videre usikkerhet knyttet til hvor mange av flyktningene som er enslige voksne, andre voksne og barn.

Det forutsettes imidlertid at utgiftene til bosetting av flyktninger dekkes av integreringstilskudd. Økningen i integreringstilskuddet fra budsjett 2015 til budsjett 2016 på 4,189 mill. kroner er disponert til økte utgifter under VO 51 sosiale tjenester og VO 71 servicesenteret.

Renter og avdrag

Norge har hatt lav rente i mange år og renta har vært fallende siden 2009. Norges Banks styringsrente har blitt satt ned to ganger i løpet av 2015, og har fra 25. september 2015 vært på 0,75 %. Utlånsrentene til kommunal sektor er forventet å ligge ca. 0,75 prosentpoeng høyere enn styringsrenten.

For å sikre mest mulig forutsigbare låneutgifter på kommunens innlån har en over år inngått rentebytteavtaler på til sammen 1,180 mrd. kroner med ulik tidshorisont. Disse er oppdelt i ulike avtaler på mellom 100 mill. kroner og 180 mill. kroner. Ved utgangen av 2015 vil om lag 51 % av låneporteføljen være på faste betingelser. Samtidig forsøker en å dra nytte av de lave korte rentene ved å holde resten av låneporteføljen på flytende betingelser. Det vil i praksis si 3 måneders NIBOR korrigert for margin. Ringsaker kommune har nå rentebytteavtaler (rentesikring) med forfall i 2016, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 og 2024. Avtalene er inngått på et tidspunkt da rentenivået var vesentlig høyere enn i dag. Et veiet gjennomsnitt gir en rente på 4,33 % for disse avtalene. En vil sammen med kommunens hovedbankforbindelse praktisere en rentestrategi som gir kontroll og forutsigbarhet med låneutgiftene.

Det aller meste av kommunens likvide midler er innestående hos hovedbankforbindelsen Sparebanken Hedmark som bankinnskudd. Selv om det ble oppnådd gode innskuddsbetingelser som et resultat av den siste anbudskonkurransen ved ny bankavtale, er det på grunn av den lave risikoprofilen som Ringsaker kommune ønsker å holde, vanskelig å oppnå noe mer enn de avtalte innskuddsrentene på disse midlene. En vil imidlertid vurdere å benytte tidsinnskudd av forskjellig lengde for å øke avkastningen noe.

Med utgangspunkt i kommunens hovedbankavtale, og forventninger pr. dato om renteutviklingen, har rådmannen i sitt budsjettforslag benyttet satser som vist i neste tabell.

Tabell 4.24.3.7 Forutsetninger for renter og avdrag i økonomiplanperioden

	2016	2017	2018	2019
Rente innskudd	1,85 %	2,05 %	2,25 %	2,25 %
Rente nye lån	2,05 %	2,25 %	2,45 %	2,45 %
Avdragstid nye låneopptak	30 år	30 år	30 år	30 år

Renteinntekter og renteutgifter for 2016-2019 fremgår av budsjettskjema 1a i hoveddel I og av økonomisk oversikt hoveddel VII i økonomiplanens oversikter (rosa bok).

Kommunelovens § 50 nr. 7 fastsetter at kommunens samlede gjeld skal avdras med like årlige avdrag (serielån) samt at den gjenstående løpetiden for kommunens samlede gjeldsbyrde ikke kan overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Den veide levetiden fremkommer ved at ulike typer anleggsmidler avskrives over ulike antall år. Avdragstiden for løpende lån er innenfor denne avdragsbegrensningen.

Det budsjetteres med at Ringsaker kommune årlig tar opp 30,0 mill. kroner i Startlån (formidlingslån). Ordningen er nærmere omtalt i kapittel 4.17.3. Oppfølging av kommunens formidlingslån ivaretas i et samarbeid med Lindorff AS. Renteutgifter og renteinntekter fra formidlingslån føres i driftsregnskapet, mens avdragsutgifter og mottatte avdrag blir ført i investeringsregnskapet.

Det er budsjettert med et samlet låneopptak i 2016 på 398,422 mill. kroner, hvorav Startlån utgjør 30 mill. kroner. Samlet for økonomiplanperioden er det ført opp investeringslån for om lag 1,151 mrd. kroner og formidlingslån for 120 mill. kroner.

Det vises til kapittel 2.4 og økonomiplanens talldel (kapittel 7.5 i rosa bok) for nærmere oversikt over utviklingen av kommunens lånegjeld.

Utbetalinger i forbindelse med kommunens kraftinteresser

I forslaget til budsjett 2016 og økonomiplan 2016-2019 har rådmannen innarbeidet en samlet utbetaling i form av et ordinært utbytte og renter på lån på til sammen 44,3 mill. kroner pr. år fra Eidsiva Energi AS. I den nye aksjonæravtalen som ble vedtatt i k.sak 47/2011 ble 1,5 mrd. kroner av selskapets kapital omgjort til et ansvarlig lån som det skal betales rente av. For Ringsaker kommunes del utgjør dette et ansvarlig lån til Eidsiva Energi AS på om lag 222 mill. kroner. Renteinntekter på dette utlånet er beregnet til 15,44 mill. kroner, og ordinært utbytte fra Eidsiva Energi AS er beregnet til 28,86 mill. kroner.

Summen av renter og utbytte skal ikke overstige dagens utbytteplan. Det er blant annet tatt utgangspunkt i den årlige utbytteplanen som selskapet utarbeider og de faktiske utbetalinger de seneste årene. Det presiseres at anslaget ikke er basert på vedtak i selskapenes organer, og at inntekten således er forbundet med noe usikkerhet.

Datterselskapene til Vangsveien 73 Eiendom AS er solgt i 2015, jf. tertialrapportene i 2015 og nå avvikles morselskapet. Likviditeten til kommunen er budsjettert opp med salget, og renteinntekter av likviditeten må ses i sammenheng med bortfall av utbytte på 1,2 mill. kroner fra selskapet fra 2016.

Merverdiavgiftskompensasjon investeringer

Merverdiavgiftskompensasjonen fra investeringer skal i sin helhet føres i investeringsregnskapet. Merverdiavgiftskompensasjonen bidrar således med egenfinansiering av investeringer, og inngår som en samlet finansiering av investeringsprosjektene.

Med bakgrunn i foreslåtte investeringer anslår rådmannen kompensasjonen for merverdiavgift ved kommunens investeringer utenom VAR-sektoren til 60,331 mill. kroner i 2016.

Investeringer

I nye bestemmelser for budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet og notat fra Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS) er det fastsatt at budsjettskjema 2B skal vise brutto investeringsutgifter, mens budsjettskjema 2A (VO 90) skal vise finansieringen av investeringene og i tillegg andre sentrale utgifter og inntekter i investeringsbudsjettet. Alle tilskudd på investeringer og salg av driftsmidler, som inngår i finansieringen av investeringer, ble flyttet fra budsjettskjema 2B til 2A fra og med budsjett 2015.

Tabell 4.24.3.8 Anslag for investeringsinntekter i økonomiplanperioden 2016-2019 (kr 1.000)

Prosjekt	Navn	2016	2017	2018	2019
60441	Tilskudd svømmehall Moelv	0	0	-12 500	0
60716	Tilskudd avlastningssenter barn og unge	-5 601	0	0	0
60917	Tilskudd til bygging av omsorgsboliger	-4 500	-15 000	0	0
61208	Tilskudd til bygging/kjøp av boliger til flyktninger	-9 000	-4 500	-4 500	-4 500
70115	Tilskudd fra ASKO g/s-veg Fagerl.v.51 - Fremstadv.	-1 100	0	0	0
70126	Tilskudd Øverbakkvegen	-4 500	0	0	0
70127	Flomsikring/elveforebygning del 2	-3 200	-2 800	0	0
70135	Transportmidler - veg- salg av transportmidler	-100	0	0	0
70136	Større maskiner - veg- salg av maskiner	-50	0	0	0
70149	Transportmidler - park- salg av transportmidler	-50	0	0	0
70151	Tilskudd Strandsaga	-3 000	0	0	0
70152	Riving av driftsstasjonen	0	-2 000	0	0
70156	Tilskudd terskler og erosjonssikring Brumunda	-2 000	-2 000	0	0
74004	Transportmidler - vann - salg av transportmidler	-100	-100	-100	-100
74004	Transportmidler - avløp - salg av transportmidler	-100	-100	-100	-100
74027	Større maskiner - vann - salg maskiner	-50	-50	-50	-50
74027	Større maskiner avløp - salg maskiner	-50	-50	-50	-50
74035	Prisjustering VA i fjellet, tilskudd fra grunneierne	-6 000	0	0	0
	Sum	-39 401	-26 600	-17 300	-4 800

De ulike investeringsprosjektene er kommentert under de respektive virksomhetsområdene.

Egenkapitalinnskudd Kommunal Landspensjonskasse (prosjekt 50305)

I investeringsbudsjettet er det ført opp en årlig innbetaling av egenkapitaltilskudd til KLP med 5,080 mill. kroner, som finansieres ved bruk av fond. Dette er basert på om lag 0,35 % av forsikringsfondet i fellesordningen og om lag 0,8 % av pensjonsgrunnlaget i sykepleierordningen. Ved avvik reguleres det mot lønnsreservens grunnbeholdning når de nøyaktige tallene foreligger. Dette vil i tilfelle bli behandlet i en av tertialrapportene. Egenkapitalen utløser avkastning som bidrar til finansiering av pensjonspremiene.